

Handläggare
Maria Engfors
Telefon: 0850812480

Till
Södermalms stadsdelsnämnd
22 oktober 2020

Skrivelse från (V) om att öppna upp stadsdelsnämndens sammanträden

Svar på skrivelse från Elis Wibacke (V)

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Sammanfattning

Elis Wibacke (V) framför i en skrivelse till stadsdelsnämnden att Vänsterpartiet vill lätta på de inskränkningar av det fysiska deltagandet vid nämndens sammanträden som införts till följd av pågående coronapandemi. Vänsterpartiet vill att förvaltningen ges i uppdrag att möjliggöra för alla demokratiskt valda politiker och för allmänheten att åter närvara fysiskt vid nämndens sammanträden. Förvaltningen redogör för lagstiftning på området och vad nämnden har att förhålla sig till vid överenskommelser om sammanträdenas hantering. Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på skrivelsen.

Bakgrund

Stadsdelsnämnden gav den 27 augusti 2020, § 41 stadsdelsförvaltningen i uppdrag att bereda en skrivelse från Elis Wibacke (V). Skrivelsens författare framför att Vänsterpartiet vill lätta på de inskränkningar av det fysiska deltagandet vid stadsdelsnämndens sammanträden som införts till följd av pågående coronapandemi. Författaren menar att det är orimligt att endast en person per parti får närvara fysiskt då denna regel förhindrar en öppen och demokratisk debatt som inte kan kompenseras genom möjlighet att närvara via nätet.

Vänsterpartiet vill att förvaltningen ges i uppdrag att möjliggöra för alla demokratiskt valda politiker och för allmänheten att åter närvara fysiskt vid stadsdelsnämndens sammanträden. Ett första steg enligt författaren är att omgående ge samtliga ordinarie, det vill säga ledamöter, möjlighet att delta vid det fysiska sammanträdet. I nästa steg behövs en större lokal för att samtliga förtroendevalda och allmänhet ska kunna delta fysiskt. Författaren lyfter exempel på

hur stadsdelsnämnderna i Skarpnäck och Enskede-Årsta-Vantör hanterat frågan.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts i stadsdelsdirektörens stab och kansli. Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen och pensionärsrådet den 12 oktober och i rådet för funktionshinderfrågor den 13 oktober 2020.

Ärendet

Skrivelsen från Elis Wibacke (V) vidrör två frågor som regleras i kommunallagen (2017:725), förkortad KL, nämligen offentlighet och närvarorätt vid nämndsammanträden. Nedan redogörs för bestämmelserna på området.

Huvudregeln för en nämnds sammanträden är att de ska hållas inom stängda dörrar (6 kap. 25 § KL). Efter medgivande av fullmäktige får dock offentliga sammanträden hållas. I Stockholms stad finns ett sådant medgivande i stadsdelsnämndernas reglemente. Södermalms stadsdelsnämnd har för sin del den 12 december 2019, § 8 beslutat att sammanträdena år 2020 ska vara offentliga förutom vid behandling av ärenden som avser myndighetsutövning eller i vilka det förekommer uppgifter som omfattas av sekretess hos nämnden. En nämnd som har beslutat att dess sammanträden ska vara offentliga kan när som helst besluta att de inte längre ska vara det, eftersom det i grunden inte råder mötesoffentlighet. För Södermalms stadsdelsnämnd har beslut om stängt sammanträde fattats löpande av nämndens ordförande, inför varje sammanträde sedan mars 2020, med hänvisning till rådande coronapandemi och risken för smittspridning.

Vad gäller närvarorätt vid nämndens sammanträden avser den samtliga nämndens förtroendevalda – även ersättare som inte tjänstgör (6 kap. 17 § KL). Utöver de förtroendevalda har personalföreträdare som utsetts av de lokala arbetstagarorganisationerna närvarorätt i viss omfattning, närmare bestämt vid behandling av ärenden som rör förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess anställda (7 kap. 13 § KL). I ärenden hos socialnämnd som avser myndighetsutövning mot enskild har parterna rätt att begära företräde inför nämnden och närvara vid sammanträdet, om inte särskilda skäl föranleder annat (11 kap. 9 § socialtjänstlagen). Därutöver får en nämnd kalla en ledamot eller en ersättare i fullmäktige, en annan nämnd eller beredning, en revisor, en anställd hos kommunen eller en särskild sakkunnig att närvara vid ett sammanträde med nämnden för att lämna upplysningar (6 kap. 26 § KL).

Under rådande pandemi har flera kommuner och regioner, i syfte att minska det totala antalet närvarande på ett sammanträde, valt att följa riksdagens exempel och tillämpa en modell där antalet ledamöter minskas genom så kallad kvittning. Åtgärden innebär att antalet närvarande minskas på ett likformigt sätt med ambitionen att också spegla valresultatet vad avser röststyrkan i mandatfördelningen. Det har gjorts på något olika sätt bland annat beroende på hur mandatfördelningen ser ut.

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har i en promemoria¹ närmare beskrivit de förutsättningar som råder för sammanträden i fullmäktige, nämnder och styrelser med hänsyn till riskerna för smittspridning. SKR betonar att kvittning som åtgärd för minskad närvaro fullt ut bygger på frivilliga partiöverenskommelser. Vilka ledamöter ett parti väljer att kvitta bort för att komma ner till det överenskomna antalet ledamöter för partiet är uteslutande en partiintern fråga. Kommunallagen reglerar inte förfarandet. Varken fullmäktige, styrelsen eller annan nämnd bör heller fatta något beslut i frågan eftersom det är just en överenskommelse mellan de förtroendevalda. En viktig aspekt på förfarandet är dock att beslutsförheten är säkrad. Det måste alltså finnas tillräckligt många närvarande vid ett sammanträde för att beslutsförhet ska uppnås. Kommunallagen kräver att antalet tjänstgörande uppgår till mer än hälften av ett fullsuttet fullmäktige och motsvarande gäller för nämnd.

Synpunkter och förslag

Södermalms stadsdelsnämnd har sedan coronapandemins utbrott och sammanträdet i mars 2020 sammanträtt med ett begränsat antal förtroendevalda på plats i sammanträdeslokalen Linnésalen på Göta Ark, Medborgarplatsen 25. Överenskommelsen mellan gruppledarna för nämndens partier har varit att en förtroendevald per parti, ledamot eller ersättare, närvarat vid det fysiska sammanträdet. Sedan augusti har nämnden därutöver haft ledamöter och ersättare närvarande på distans via länk. Av nämndens totalt 26 förtroendevalda närvarade nio i Linnésalen och 15 på distans vid det senaste sammanträdet i september.

Möjligheten att ha ledamöter närvarande på distans vid nämndens sammanträden beslutades av kommunfullmäktige den 23 mars 2020, § 40. Stadsdelsnämnden förtydligade för sin del beslutet den

¹ Sveriges Kommuner och Regioner, *Sammanträden med fullmäktige, nämnder och styrelser m.m. i kommun, region och kommunalförbund under spridningen av det virus som orsakar sjukdomen covid-19*, PM 2020-05-04, version 6

27 augusti 2020, § 40 genom att även ge ersättare den möjligheten. Distansdeltagande ska ses som ett komplement till fysisk närvaro, ett undantag som i normalfallet är tänkt att användas sparsamt. Ytterst är det ordförande som avgör om distansdeltagande medges inför det enskilda sammanträdet. Sedan nämnden började tillämpa möjligheten till distansdeltagande i augusti har samtliga som önskat också medgett att närvara på distans.

Förvaltningen menar att nämnden, med sin generösa hållning till distansdeltagande, på ett lämpligt sätt har tillgodosett de förtroendevaldas möjlighet att närvara vid nämndens sammanträden under rådande omständigheter. Förvaltningen har full förståelse för att distansdeltagande inte fullt ut kan kompensera för fysiskt deltagande. Sammanträdet får en något annorlunda karaktär för samtliga närvarande och möjligheten att diskutera kan upplevas något mer begränsad när inte alla är samlade i samma fysiska rum. I dagens situation bedömer ändå förvaltningen att rådande upplägg, med ett begränsat antal fysiskt närvarande och resterande på distans, är det mest lämpliga för att kunna sammanträda med en fulltalig nämnd.

I skrivelsen framför Elis Wibacke (V) att samtliga ledamöter omgående bör få delta vid det fysiska sammanträdet i Linnésalen. Det skulle innebära en ökning av antalet fysiskt närvarande från dagens nio förtroendevalda till 13. Förvaltningen bedömer inte att det är görbart om gällande rekommendationer om fysisk distansering på två meter ska respekteras. Möbleringen i Linnésalen är idag så gles som möjligt med hänsyn tagen till rekommendationen och då ryms precis ett bord var till de nio förtroendevalda.

Skrivelsens författare föreslår vidare, som nästa steg, att nämndens sammanträden flyttas till en större lokal för att möjliggöra för samtliga förtroendevalda och även allmänhet att delta fysiskt. Att sammanträda på annan plats än i förvaltningens lokaler innebär först och främst att en del praktiska frågor behöver lösas. Lokalen måste vara fysiskt tillgänglig oavsett funktionsvariation, ha den teknik som krävs för att kunna koppla upp sammanträdet för distansdeltagare och inte minst kunna säkerställa en korrekt och trygg hantering av sekretessärenden.

Även om en lokal som möter dessa behov skulle hittas, anser förvaltningen inte att det är lämpligt i dagens läge att förlägga sammanträdena utanför de egna lokalerna. Så länge Folkhälsomyndigheten rekommenderar att sociala kontakter

begränsas och att folksamlingar undviks, bedömer förvaltningen att de fysiska nämndsammanträdena fortsatt bör hållas i Linnésalen och vara stängda för allmänheten. De förtroendevaldas rätt att närvara vid sammanträdena har tillgodosetts genom distansdeltagande. För allmänhetens del ser förvaltningen över möjligheten att webbsända sammanträdena för att på så sätt offentliggöra dem. En utmaning i sammanhanget är hur detta ska göras med god kvalitet. I och med att flertalet av de förtroendevalda deltar på distans, behöver en god bild- och ljudöverföring från såväl deltagarna i Linnésalen som från deltagarna via länk säkerställas för webbsändningen.

Förvaltningen föreslår avslutningsvis att stadsdelsnämnden godkänner detta tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Ann-Christine Jenvén
Stadsdelsdirektör

Emma Liljenberg
Avdelningschef

Bilagor

1. Skrivelse från (V) om att öppna upp stadsdelsnämndens sammanträden

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Ann-Christine Jenvén, Stadsdelsdirektör	2020-10-08
Emma Liljenberg, Avdelningschef	2020-10-08